

"Злочин" Жори Горобейка"

Всеволод Нестайко

Вітя Деркач приніс незвичайну новину: Жора Горобейко бавиться ляльками!

Якби це сказав не Вітя Деркач, ніхто б не повірив. Але ж Вітя ніколи в житті не брехав. Про це всі знали.

А діло було так. Учора Вітя пішов до Жори спитати, що задано з арифметики (Вітя два дні хворів).

Підходить вже майже до самого Жориного будинку. Ви ж знаєте, де живе Жора Горобейко — на тій старій кривій Митрофанівській вулиці, де самі лише маленькі одноповерхові будиночки, обгороджені дерев'яними парканами. Якась "дореволюційна" вулиця!

Так от, підходить Вітя до самого дому і раптом чує за парканом Жорин голос. Але не в Жориному, а в сусідньому дворі. Вітя вже хотів гукнути, покликати Жору, та передумав: вирішив спочатку подивитися, що він там робить. Зазирнув у шпарку між дошками і... чесне слово, краще б він не заглядав! Те, що побачив Вітя, було неймовірним.

Жора сидів на землі, тримав у руках кирпату ляльку з витрішкуватими голубими очима і одягав на неї білий фартух. "Зараз, Маню, готуватимеш обід. От-от прийдуть гості, а ще нічого немає. Ай-яй-яй, який скандал!"

Вітя на власні вуха чув, як Жора промовив ці слова. І у відповідь... залунав писклявий дівчачий сміх. Крім Жори, Вітя нікого не бачив — заважали кущі. Тому він точно не знає, скільки там було дівчисьок, одна чи багато. Але були, це факт!

Жора Горобейко, воротар футбольної команди третього "Б" класу, грався з дівчиськами в ляльки! Вітя не хотів вірити своїм очам. Та, на жаль, очі його не зраджували. Вітя хвилин десять стояв біля паркана і дивився. А потім... Ви ж розумієте, що Вітя не став відривати Жору від цього "захоплюючого" заняття. Він плюнув і пішов. Яка може бути арифметика, раз такі справи!

Хлопці похмуро мовчали. Оце так новина! Адже навіть дівчатка з їхнього класу вже давно не граються в ляльки.

І тут хлопці згадали, що Жора взагалі останнім часом поведився якось дивно. Після школи поспішав додому, часто пропускав тренування, а одного разу навіть не прийшов на матч... Тепер зрозуміло! Поспішав гратися з дівчиськами в ляльки.

Проміняв футбол на ляльок. І хто б міг подумати! Ну, коли б це був, скажімо, якийсь мамин синок, тютій — тоді зрозуміло. А то ж справжній, нормальний хлопець. Кращий воротар в усій школі!..

— Якщо дізнається хтось із третього "А", ми пропали! — сказав Митя Шульга, на прізвисько Вареник.

— Це точно! — погодилися хлопці. — Якщо дізнається третій "А", буде скандал. По всій школі зразу піде плітка, що хлопці з третього "Б" граються ляльками і що їм не в

футбола грати, а соску смоктати.

Третій "А" вічно суперничав з третім "Б". Він не міг погодитися з тим, що в третьому "Б" краща успішність, краща дисципліна, а найголовніше, краща футбольна команда, і від заздрості завжди розпускав про третій "Б" різні погані чутки.

І, звичайно, якщо хлопці дізнаються про випадок з Жорою, добра не жди.

— По-моєму, це з Жориного боку просто злочин, — з запалом сказав Вареник. — Зрештою, коли йому вже так закортіло погратися з цими дурними ляльками, замкнувся б собі десь у темній кімнаті, щоб ніхто не бачив, і грався б хоч і цілий день. А то — у дворі та ще й з дівчиськами. Раз Вітька побачив, значить, міг побачити і Льонька Косий з третього "А". Він якраз на Митрофанівській живе... Пропоную оголосити Жорці Бойкот!

— Ну й що? Що це дасть? — спокійно заперечив Вовка Вовченко, капітан команди і найавторитетніша людина в класі. — Бойкот — дурниця! Треба зробити так, щоб він просто кинув гратися в ці... ляльки.

— А як? — спитав Вареник. — Сказати йому — не грайся? А він скаже: пішли геть, я ніколи й не грався, це Вітька все вигадав. Спробуй докажи!

— Дуже просто. Треба його спіймати на гарячому. Підстерегти й застукати. І висміяти так, щоб він на все життя забув це діло!

— Правильно! І сьогодні ж!.. — загукали хлопці. Розмова відбулася на великій перерві у шкільному дворі.

Після уроків мало відбутися дуже відповідальне тренування футбольної команди. Через тиждень — фінальна зустріч з третім "А".

Коли пролунав останній дзвоник, Жора підійшов до Вовки Вовченка:

— Тренування буде?

— На жаль, ні. Відкладається з технічних причин, — і Вовка, примружившись, багатозначно глянув на Жору.

Але Жора не звернув на його погляд жодної уваги. І навіть не спитав, що це за такі "технічні причини". Попрощався і побіг додому.

— До ляльок побіг! Ну, зажди, будуть тобі ляльки! — прошипів йому вслід Вареник.

... Стояв місяць травень. Сонце вже світило майже по-літньому, сліпуче і жарко. Одцвіла черемха, догоряли білі свічки каштанів. У садах, у сквериках та на бульварах розпустилися грона бузку, сповнюючи повітря неспокійними п'янкими пахощами. В Ботанічному саду — море зелені; без угаву шумить тут різноголосе птаство. Гарно!..

А на кривій "дореволюційній" Митрофанівській вулиці зовсім тихо. По ній майже не їздять, і між камінням бруківки пробивається трава, а де-не-де — навіть жовті кульбабки. Обабіч ростуть старі каштани. Їхні віти густо переплелися і роблять вулицю схожою на довгий зелений коридор. Маленькі старі будиночки потопають за дощаними парканами в тінистих садах.

Навіть не віриться, що у великому галасливому місті можуть бути такі вулиці — тихі та безлюдні.

Обережно крадучись вздовж парканів і перебігаючи від дерева до дерева,

проходять хлопці Митрофанівською. І весь час підозріло озираються: чи не стежить за ними хто. Але на вулиці тихо й порожньо.

Нарешті Вітя Деркач зупинився і таємничим голосом промовив:

— Тут!

Хлопці скупчилися навколо нього. Відштовхуючи лобами один одного, вони припали до шпарини між дошками. Почувся збуджений шепіт: "Посунься", "Не заважай!", "Не штовхайся, а то як дам!", "Ш-ша, чорти!"

Останні слова належали Вовці Вовченку. Хлопці одразу замовкли і причаїлися.

Спочатку вони нічого не бачили й не чули. Тільки шелест листя та миготіння перед очима осяяних сонячними зайчиками гілок бузку. Але ось десь ліворуч за кущами почувся голос дівчинки. Потім голос Жори. Проте, як не прислухалися хлопці, слів не можна було розібрати.

Штовхаючись і наступаючи один одному на ноги, вони рушили вздовж паркана. Паркан круто завертає праворуч і впирався в глуху стіну якогось сараю. Між сараєм та парканом світилася велика щілина — навіть руку просунути можна.

— Сюди! Тільки тихше! — шепнув Вовка Вовченко, що йшов попереду всіх.

І тут хлопці побачили Жору. Вони заціпеніли і навіть перестали дихати.

Жодних сумнівів не було: Жора грався. Він стояв навколішках перед маленьким іграшковим столиком, за яким сиділи синій плюшевий ведмедик, целулоїдне негренья і знайома вже Віті Деркачу блакитноока лялька Маша. Жора насипав у маленькі жерстяні тарілочки пісок і говорив:

— Зараз ми швиденько поснідаємо і вирушимо в кругосвітну подорож. Пароплав "Санта Марія" стоїть під парами. Здається, вже був другий гудок? Правда, Таню?

— Авжеж, авжеж, треба поспішати, а то запізнимось.

Хлопці чули тільки пискливий тоненький голосок. Самої дівчинки вони не бачили, вона була десь за сараєм.

— Буде тобі зараз подорож! Кругосвітна!.. "Санта Марія!" — прицідив крізь зуби Вовка. — Хлопці, пішли!

Хлопці тільки й чекали його наказу.

Вони швидко перелізли через паркан, скочили в сад, і за якусь мить Вовка Вовченко вже стояв, схрестивши руки на грудях і примруживши очі, перед Жорою.

— Дивіться всі! Дивіться всі! Відомий воротар грається в ляльки. Заслужений майстер спорту по ляльках середньої ваги. От не знав!..

Все презирство, на яке тільки був здатний Вовка, він вклав у ці образливі слова.

Завмерши від подиву і несподіванки, Жора все ще стояв на колінах.

О, це була разюча картина! Вовка Вовченко у величній і гордій позі, а перед ним на колінах, з іграшковою каструлькою в руках, Жора Горобейко!..

— Так хоч покажи, на кого ти нас проміняв, — Вовка обернувся, шукаючи очима дівчинку, голос якої щойно чули хлопці. — Познайом нас з...

І раптом Вовка осікся. Слова застрягли у нього в горлі. Він закліпав очима і завмер з відкритим ротом. Біля сараю під кущем квітучого бузку стояло невеличке ліжко. На

ньому лежала бліда худенька дівчинка років дев'яти. Вона була дивно нерухома, немов закам'яніла. Здавалося, її закували в якийсь сліпучо-білий панцир. Було видно лише її тонкі худі руки, що лежали поверх простирадла, і маленьку біляву голівку, ледь повернуту в бік хлопців. Великі темні очі дівчинки дивилися злякано і розгублено.

В саду стало так тихо, що чути було, як десь за кущами заклопотано і невдоволено гуде джміль.

Жора підвівся з землі, обтрусив пісок з колін і, випрямившись, хрипкуватим зривистим голосом промовив:

— Що ж, знайомтесь. Це Таня. Моя сусідка. Тільки... підійдіть, хлопці. Вона... не встає. Вона... в гіпсі лежить. Другий рік уже. У неї хвороба хребта. Тепер їй всього місяць лежати лишилось. Потім вона встане і все буде нормально. А поки що... їй, звичайно, нудно лежати весь час, ну і... — Жора почервонів, — я її розважаю.

Хлопці мовчали.

Ви знаєте, є такий вираз — "хотілося провалитись крізь землю". Дуже влучний вираз! Можливо, вперше в житті хлопці відчували, що він означає. Їм хотілося саме провалитись крізь землю від ніяковості і пекучого сорому. Та ба! Провалитися вони не могли. І сховатися було нікуди. І хлопці підійшли до білого ліжка, що стояло під кущем квітучого бузку, познайомилися з Танею і по черзі потиснули її маленьку худу руку.

А Вовка Вовченко, капітан футбольної команди і найавторитетніша людина в класі, сказав, ні на кого не дивлячись:

— Взагалі, ми... випадково сюди потрапили. Ми тебе шукали, щоб сказати, що тренування сьогодні не буде... з технічних причин.